

УДК: 378.147:811.111

Галина ЛАЗАРУК, Людмила БОЙКІВ

КОМП'ЮТЕРНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕВІРКИ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті обґрунтовується доцільність використання комп'ютерних тестів та тестового контролю для перевірки якості знань студентів як найбільш уніфікована, загально визнана форма контролю якості підготовки фахівців.

Ключові слова: комп'ютерне тестування; якість знань; поточний, рубіжний, підсумковий контроль; знання іноземної мови; навчальні досягнення; покращення рівня володіння іноземною мовою.

Г. Лазарук, Л. Бойків. Компьютерное тестирование как средство проверки качества знаний студентов по иностранному языку в ВТУЗ. В статье обосновывается целесообразность использования компьютерных тестов и тестового контроля для проверки качества знаний студентов как наиболее унифицированная, общепризнанная форма контроля качества подготовки специалистов.

Ключевые слова: компьютерное тестирование; качество знаний; текущий, рубежный, итоговый контроль; знание иностранного языка; учебные достижения; улучшения уровня владения иностранным языком.

G. Lazaruk, L. Boikiv. Computer testing as a means of quality control of the students' foreign language knowledge at technical institution of higher education. This article focuses on the expediency of computer testing usage for the students' foreign language quality control as the most unified, generally known form of control of the specialists' training.

Key words: computer testing, knowledge quality, current control, frontier control, final control, foreign language knowledge, academic achievements, mastering foreign language.

Мета: обґрунтувати доцільність використання комп'ютерних тестів та тестового контролю для перевірки якості знань студентів.

В інформаційно-технологічному суспільстві XXI ст. детермінуючим фактором розвитку стає рівень освіченості нації, здатність максимально використувати її інтелектуальний потенціал, розвивати прогресивні технології. Цьому сприяють реформи освіти, що відбуваються в нашій державі. Відповідно до Указів Президента України запроваджуються структурна перебудова системи освіти, нові нормативні документи (проекти державних стандартів для вищої освіти, Закон "Про вищу освіту", Указ Президента України "Про додаткові заходи щодо підтримки обдарованої молоді") [1, 15].

У Державній національній доктрині розвитку освіти в Україні (2002) зазначено, що вихідним моментом і необхідною умовою цілісної освітньої системи є спрямованість діяльності всіх її суб'єктів на становлення освіти нового типу, що відповідає потребам розвитку й самореалізації людини в нових соціокультурних ситуаціях. Знання іноземних мов стає важливою передумовою для особистих, культурних, професійних та економічних контактів. Інтеграція українського суспільства до Європейського та міжнародного соціально-економічного, культурного, інформаційного простору зумовлює потребу в ефективній дидактичній технології, що забезпечувала б неперервну взаємодію співчасників навчання, вмотивоване залучення їх до навчального процесу. Знання іноземної мови бачиться однією з важливих вимог підготовки фахівців в умовах Болонського процесу. Сьогодні істотно змінюються вимоги до володіння іноземною мовою фахівцями всіх рівнів, першорядного значення набувають практичні навички, що передбачають знання мови в усному та писемному мовленні, уміння використувати їх у професійній діяльності.

Аналіз досліджень учених-педагогів (Ю. Бабанський, Пітер Брусіловські, Д. Вілфорд, В. Єфімов, С. Ніколаєва, І. Підласий, Н. Талізін, Е. Торндайк та ін.) виявив, що одним з ефективних, надійних та об'єктивних методів визначення досягнень студентів є педагогічні тести, у т. ч. й комп'ютерні.

Перші наукові праці з теорії тестів

з'явилися на початку ХХ ст., на стику психології, соціології, педагогіки й інших так званих поведінкових наук (Behavioural Sciences). Закордонні психологи називають це вчення психометрикою (Psychometrika), а педагоги – педагогічним виміром (Educational measurement). У нас загальноприйнятий варіант – тестологія, інтерпретація якої проста – наука про тести.

Тест у загальнонауковому розумінні – це стисле стандартизоване випробування, спрямоване на отримання найсуттєвішої інформації про ознаки певного конкретного об'єкта з метою встановлення в ньому наявності або ступеня виявлення певної властивості чи якості в стислі терміни. Педагогічна тестологія покликана займатися питаннями розроблення тестів для об'єктивного контролю рівня знань тих, хто навчається. Ключовими її поняттями є зміст і форма завдань, надійність і валідність результатів виміру. Тестологія – це математизована технологія створення та використання різноманітних тестів, не тільки психологічних, але й технічних, медичних, професійних, педагогічних тощо. Метою останніх є не вимір психічних властивостей, а вимір рівня засвоєння певних знань, умінь і навичок, передбачених навчальною програмою [3].

Слово "тест" викликає різні асоціації. Одні його уявляють як математичну задачу з одним готовим варіантом відповіді, інші – як гру або забаву. Треті намагаються тлумачити у вигляді перекладу з англійського слова "test" (іспит, перевірка). Загалом стосовно цього немає єдності думок. Найчастіше зустрічаємо спрощене сприйняття поняття – як простий вибір однієї відповіді з декількох запропонованих до запитання. Традиційний тест виступає стандартизованим методом діагностики рівня і структури підготовленості. У такому тесті всі відповіді даються на ті самі завдання в межах заданого часу, в однакових умовах і за однаковою шкалою оцінювання.

На думку І. Підласого, необхідною умовою правильного розроблення тестів є дотримання певних вимог. Тести "повинні бути:

- відносно стислими – ті, які не по-

требують значної витрати часу;

- однозначними – ті, які не містять довільного тлумачення тестового завдання;

- вірними – ті, які виключають можливість багатозначних відповідей;

- відносно короткими – ті, які вимагають стислих відповідей;

- інформаційними – ті, які забезпечують можливість співвіднесення кількісної оцінки за виконання тесту з порядковою або навіть інтервальною шкалою виміру;

- зручними – ті, які є придатними для швидкої математичної обробки результатів;

- стандартними – ті, які є придатними для широкого практичного використання
- виміру рівня навченості якомога більшого контингенту учнів, які опановують однаковий об'єм знань на одному і тому ж рівні навчання" [3, 558].

Ефективним засобом організації контролю в навчанні іноземної мови у вищому технічному навчальному закладі є тестування, що вможливило контроль рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь великої кількості студентів у порівняно стислі терміни. Залежно від цілеспрямованості розрізняють тести навчальних досягнень, діагностичні та тести на виявлення здібностей до вивчення іноземної мови. Метою тестів навчальних досягнень є визначення рівня навчальних досягнень студентів в оволодінні іноземною мовленнєвою діяльністю на певному етапі навчання. Мета діагностичних тестів – подальший розподіл студентів на групи за рівнем підготовки з іноземної мови. Тести на виявлення здібностей до вивчення іноземної мови спрямовані на визначення конкретних індивідуально-психологічних особливостей студентів задля забезпечення їх своєчасного коригування та розвитку, що сприятиме успішному оволодінню мовленнєвої діяльності.

Застосування традиційних тестів передбачає встановлення рівня знань між тими, хто проходить тестування, і на цій основі визначення рейтингу. Кожен тест може відрізнятися від інших кількістю завдань, їх складністю, а також багатьма іншими характеристиками. У тест намагаються відібрати мінімальне достатнє число завдань, що дозволяє порівняно точно простежити рівень і структуру підготовленості.

У практику роботи Івано-Франківського національного університету нафти і газу вже третій рік входить використання комп'ютерних тестів для перевірки якості знань студентів поточного, рубіжного та підсумкового контролю. "Систематичність контролю реалізується в таких його видах: а) поточний контроль здійснюється у ході вивчення конкретної теми для визначення рівня сформованості окремої навички або вміння, якості засвоєння певної порції навчального матеріалу; б) рубіжний контроль проводиться після закінчення роботи над темою; в) підсумковий контроль реалізується після завершення відповідного ступеня навчання іноземної мови" [2, 271].

Поточний тестовий контроль відбувається регулярно на заняттях у процесі навчання з метою отримання викладачем інформації про успішність засвоєння студентами іноземного матеріалу та формування в них навичок і вмінь мовлення, а також інформації про доцільність застосування тих чи інших методів і прийомів навчання. Результати поточного контролю дозволяють стежити за ефективністю й успішністю процесу навчання, своєчасно коригувати недоліки, унести необхідні зміни.

У тестах поточного контролю переважають завдання, спрямовані на перевірку окремої навички чи вміння, а відповіді здебільшого вибіркові. Тести розробляються самим викладачем. Поточний контроль скеровується на визначення проміжних, а не кінцевих результатів в оволодінні іноземної мови.

Рубіжний контроль здійснюється на певному рубежі. Як правило, це може бути кінець семестру, модуля або змістовного модуля. Метою рубіжного контролю є отримання об'єктивних і точних результатів навчальних досягнень студентів за конкретно встановлений відрізок часу навчального процесу при вивченні іноземної мови.

Специфіка рубіжного контролю полягає в тому, що:

- тест має бути локально стандартизованим;

- у тесті має бути представлений узагальнений матеріал з усіх тем, що вивчались студентами за певний період навчання;

- за структурою тест з кожного виду мовленнєвої діяльності може включати субтести, які розрізняються за рівнем складності тестових завдань;

- тестові завдання спрямовані на перевірку інтегрованих умінь у різних видах мовленнєвої діяльності.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці кожного курсу. Викладач за допомогою тестів визначає та оцінює рівень навчальних досягнень студентів в оволодінні навичок і вмінь іноземної мовленнєвої компетенції. Ураховуючи особливості підсумкового тестового контролю, спробуємо виділити деякі специфічні риси даного тесту:

- тест має бути широко стандартизованим;
- тестові завдання складаються на вибірковому матеріалі, що вивчався на даному курсі;
- тест базується на матеріалі тематики, якою оволодівали студенти під час навчання на даному курсі;
- тест включає тестові завдання лише інтегративного характеру.

Структура тестового контролю здатна забезпечити ефективний, об'єктивний і точний контроль у навчанні іноземних мов.

Два рази на рік під час екзаменаційної сесії студенти названого ВНЗ проходять перевірку якості знань з іноземної мови підсумкового контролю в тестовому центрі в письмовому вигляді. Нами розроблені тестові завдання закритої форми множинного та альтернативного вибору.

Завдання закритої форми з множинним вибором "...передбачають принаймні три можливі відповіді (але не більше п'яти). Завдання такого типу доцільно використовувати у випадках, коли перевіряються уміння правильно відтворювати отримані знання. У запропонованих декількох відповідях є правильною лише одна" [4, 86]. Кожне тестове завдання складається з інструкції, матеріалу, що подається, та очікуваної відповіді, яка планується розробниками тесту. Відповіді фіксуються на бланку для відповідей під час проведення письмового тестування. Після складання іспиту за даними результатів студентів оцінюють згідно із шкалою оцінювання (табл. 1).

Нижче наводяться приклади тестових завдань та подається структура іспиту із зразком виконання, критерії оцінювання з англійської мови очної форми навчання за спеціальністю "нафтогазова справа".

Структура іспиту з англійської мови для студентів очної форми навчання за спеціальністю "нафтогазова справа"

I. Граматичний тест
Виберіть правильну відповідь (усі часи в активі і пасиві, частини мови, узгодження часів) (10 речень).
Максимальна оцінка – 20 балів.

II. Граматичний тест
Виберіть правильний варіант речення, трансформованого з активного стану в пасивний (10 речень).
Максимальна оцінка – 20 балів.

III. Граматичний тест
Знайдіть правильний варіант перекладу з англійської мови українською (10 речень).

Таблиця 1

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Університетська (у балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання згідно з наказом МОІНУ № 48 від 23.01.2004 р.
Відмінно	90–100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	90–100 (відмінно)
Добре	82–89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	75–89 (добре)
	75–81	C	Добре (у загальному правильна робота з певною кількістю помилок)	
Задовільно	67–74	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	60–74 (задовільно)
	60–66	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальні критерії)	
Незадовільно	35–59	FX	Незадовільно (потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або складати іспит)	35–59 (незадовільно з можливістю повторного складання екзамену)
	0–34	F	Незадовільно (необхідна серйозна подальша робота)	0–34 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням модуля)

Максимальна оцінка – 20 балів.

IV. Лексичний тест

Виберіть із поданих нижче варіантів: вірно/невірно відповідний (10 речень).

Максимальна оцінка – 20 балів.

V. Лексичний тест

Виберіть із поданих нижче варіантів слово або вираз, найближчий за значенням до виділеного курсивом слова/виразу (10 речень).

Максимальна оцінка – 20 балів.

Критерії оцінювання знань з англійської мови студентів очної форми навчання за спеціальністю "нафтогазова справа" (за кожним розділом)

18–20 балів – 9–10 правильних відповідей

14–16 балів – 7–8 правильних відповідей

10–12 балів – 5–6 правильних відповідей

0–8 балів – менше 4 правильних відповідей

Зразок тесту з англійської мови

I. Граматичний тест

1. He ... the play before he saw it at the theatre.

a) read; б) was reading; в) was read; г) had read.

II. Граматичний тест

1. They grow coffee in Brazil.

a) Brazil grows coffee.
б) Coffee is grown in Brazil.
в) Coffee was grown in Brazil.
г) Coffee is being grown in Brazil.

III. Граматичний тест

1. He brought me a book to read.

а) Він приніс мені почитати книгу.
б) Він приніс мені книгу, яку про читав.

в) Він запропонував мені прочитати книгу.
г) Він приніс мені книгу почитати.

IV. Лексичний тест

1. Colonel Drake knew a lot about the oil business.

а) ?; б) true; в) false.

V. Лексичний тест

1. Whales were rather rare sea animals.

At last they became so scarce that the whale-oil production dropped.

а) they became very important;
б) they became deficient in quantity or number;

в) they became useful;
г) they became abundant.

Варто зазначити, що в освітніх системах зарубіжних країн тестовий контроль у навчанні іноземних мов уже давно посідає центральне місце та відіграє роль головного інструменту у визначенні рівня навчальних досягнень в оволодінні іноземними мовами. У США, Великобританії, Німеччині, а останнім часом і країнах Східної Європи він є головним засобом якості контролю знань студентів, а також випускників усіх рівнів.

Тестовий контроль – найбільш уніфікована, загально визнана форма контролю якості підготовки фахівців. Це контроль з окремих тем, розділів і модулів навчальних дисциплін, підсумковий контроль з навчальних дисциплін, контроль

випускників усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Тестування створює великі можливості ефективного та якісного контролю для організації навчання іноземної мови у вищих технічних навчальних закладах, який разом з іншими складовими процесу навчання здатний забезпечити успішне досягнення цілей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Максимюк С. П. Педагогіка : [навч. посіб.] / С. Максимюк. – К. : Кондор, 2005. – 667 с.
2. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : [підручник] / Ніколаєва С. Ю. – К. : Ленвіт, 2002. – 328 с.

3. Подласый И. П. Педагогика. Новый курс : [учеб. для студ. пед. вузов : в 2 кн.] – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.

4. Салов В. О. Основы педагогики высшей школы : [навч. посіб.] / Салов В. О. – Дніпропетровськ : Національний гірничий університет, 2003. – 183 с.

Стаття надійшла 25.04.2012 р.

УДК 37.037:796.011.3

Ігор ВИПАСНЯК, Владислав САРАБАЙ,

Галина ШЕВЧУК, Андрій ШПІЛЬЧАК

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Стаття присвячена вивченню інноваційних програм фізичного виховання студентської молоді; встановлено, що сучасна система фізичного виховання студентів дає можливості достатньою мірою розвивати фізичні якості.

Ключові слова: фізична підготовленість, фізичний розвиток, навчальна програма, інноваційні технології.

И. Випасняк, В. Сарабай, Г. Шевчук, А. Шпильчак. Инновационные подходы в физическом воспитании студенческой молодежи. Статья посвящена изучению инновационных программ физического воспитания студенческой молодежи; установлено, что современная система физического воспитания студентов дает возможности в достаточной степени развивать физические качества.

Ключевые слова: физическая подготовленность, физическое развитие, учебная программа, инновационные технологии.

I. Vypasnyak, V. Sarabay, G. Shevchuk, A. Shpilchak. Innovative approaches in physical education students. The article is devoted the study of the innovative programs of physical education of student youth. It is set the modern system of physical education of student youth does enable in a sufficient degree to develop physical ability.

Key words: physical fitness, physical status, curriculum, innovative technologies.

Мета: теоретично обґрунтувати сутність та зміст інноваційних підходів до фізичного виховання студентської молоді.

Підготовка студентської молоді до професійної діяльності, праці й творчості закладається у вищому навчальному закладі. Для цього процес навчання та організаційна метода повинні бути побудовані так, щоб широко залучати студентів до самостійної творчої діяльності щодо засвоєння нових знань та вдалого використання їх на практиці.

Система освіти у ВНЗ передбачає різні форми організації навчального процесу: самостійна навчальна робота (самопідготовка), практичні заняття і виробнича практика, семінарські заняття, науково-пошукова робота, факультативні заняття, консультації, заліки, екзамени. Сучасна педагогічна наука і зокрема педагогіка вищої школи спрямовують свої зусилля на пошук шляхів удосконалення системи освіти, шляхом її демократизації, модернізації та актуалізації. Модерна система освіти і фізичного виховання мають спрямовуватися на особистість студента, орієнтуватися на його здібності, бажання та можливості [9, 20]. У той час необхідно констатувати, що стан фізичного здоров'я та рухової активності студентської молоді є незадовільним.

У таких умовах гостро актуалізується поняття модернізації системи фізичного виховання студентів через упровадження й використання інноваційних технологій. Тобто поява нового програмного забезпечення дозволить поліпшити розвиток фізичних якостей молоді, а інтегрування наукових досягнень та обмін інформацією щодо фізичного виховання сприятиме переосмисленню історичної спадщини з питань фізичного виховання молоді в Україні та інших державах.

Потреба в розв'язанні зазначених питань дослідницько-експериментальним шляхом пов'язана із суперечностями між наявним станом фізичної підготовленості студентів та умовами навчання, змістом занять з фізичного виховання та сучасними методиками фізичного вдосконалення молоді.

Щоб хоч якось змінити ставлення студентів до фізичної культури і спорту, свого здоров'я, наблизити їх до розуміння значущості цього предмета, розуміння себе, необхідно змінити, насамперед, умови отримання знань.

Незважаючи на те, що поняття "особистісно орієнтована освіта" сьогодні надзвичайно актуальне і є складовою частиною планів методичної роботи, разом з тим більшість не уявляє, що таке особистісно-орієнтоване заняття з фізичної культури. Необхідно зазначити, що йдеться про створення умов для поліпшення фізичної підготовленості студентів, їх здоров'я, підвищення зацікавленості до фізичної культури; використання різноманітних форм і методів організації їх діяльності на заняттях, що дають змогу розкрити суб'єктивний досвід учнів; створення атмосфери зацікавленості кожного студента; стимулювання до виконання фізичних вправ без страху помилитися виконати вправу неправильно; застосування на заняттях дидактичного матеріалу, що дає змогу студентів вибирати найбільш значущі для нього види роботи; оцінка його діяльності не лише за кінцевим результатом, а за процесом досягнення; створення на заняття атмосфери для природного самовираження особистості.

Важливість упровадження інноваційних підходів у фізичне виховання